

Agendanr.:
Voorstelnr.: RB2020013
Onderwerp: Herindelingsadvies en reactienota
Programma:

Reden van agendering: ter besluitvorming

Aan de Raad,

Heerhugowaard, 11 februari 2020

Voorstel / besluit:

1. De reactienota met de beantwoording van de zienswijzen op de herindeling van Langedijk en Heerhugowaard vast te stellen;
2. Als naam van de nieuwe gemeente in het herindelingsadvies op te nemen: Dijk en Waard;
3. Het herindelingsadvies Dijk en Waard inclusief Addendum, met als doel per 1 januari 2022 te komen tot een herindeling van de gemeenten Langedijk en Heerhugowaard, vast te stellen;
4. De colleges van B&W van de gemeenten Langedijk en Heerhugowaard te verzoeken het herindelingsadvies te versturen aan gedeputeerde staten van de provincie Noord-Holland.

Inleiding

Op 8 oktober 2019 hebben de gemeenteraden van Langedijk en Heerhugowaard het herindelingsontwerp vastgesteld. Hiermee verklaarden de gemeenten formeel samen één nieuwe gemeente te willen vormen. Per 1 januari 2020 is al de werkorganisatie Langedijk en Heerhugowaard (WLH) tot stand gebracht. De ambtelijke organisaties zijn daarmee al gefuseerd. Deze organisatie werkt voor beide besturen van Langedijk en Heerhugowaard.

Het nu voorliggende herindelingsadvies is het vervolg op het herindelingsontwerp. Dit herindelingsadvies is grotendeels gelijk aan het herindelingsontwerp, echter met daarin verwerkt:

- Wijzigingen waartoe de zienswijzen aanleiding gaven;
- De gekozen naam voor de nieuwe gemeente.

Het herindelingsontwerp heeft van 9 oktober 2019 tot en met 12 december 2019 ter inzage gelegen. Gedurende deze periode, kon eenieder een reactie geven op het herindelingsontwerp door een zienswijze kenbaar te maken aan één van de colleges. Er zijn 75 zienswijzen ingediend. In de reactienota (als bijlage op het herindelingsadvies, zie bijlage 1) wordt daarop een reactie gegeven. Ook is in de reactienota aangegeven of een zienswijze aanleiding geeft tot een aanvulling of een wijziging in het herindelingsontwerp.

Beoogd effect

Met dit voorstel beogen de betrokken gemeenten een zorgvuldige herindeling van de gemeenten Langedijk en Heerhugowaard tot stand te brengen conform de eisen van de Wet arhi en de criteria van het 'Beleidskader voor gemeentelijke herindelingen'. Met het vaststellen van de reactienota en het herindelingsadvies gaat de volgende fase van de bestuurlijke fusie in, om per 1 januari 2022 een nieuwe gemeente te vormen.

Argumenten

1.1 *Met deze reactienota doen de colleges recht aan iedere ingediende zienswijze*
Iedere zienswijze is voorzien van een reactie waarin wordt aangegeven hoe de colleges hierin staan en of dit leidt tot een aanpassing in het herindelingsontwerp (en deze verwerkt zijn in het uiteindelijke herindelingsadvies). Voor de zienswijze van de Vereniging dorpsraad Sint Pancras (hierna: dorpsraad van Sint Pancras), is gekozen om naast de reactie in een bijlage van de reactienota puntsgewijs in te gaan op alle onderdelen die in de visie en de reactienota van de dorpsraad genoemd zijn. Deze punten kunnen wat ons betreft onderdeel worden voor een agenda waaraan de dorpsraad, inwoners van Sint Pancras en de gemeente samen vorm kunnen geven via het kernenbeleid. De zorgen en wensen van inwoners en organisaties worden serieus genomen. Dit heeft ertoe geleid dat de colleges een brede afweging hebben moeten maken van – zoals in het aanvankelijke herindelingsontwerp al is aangegeven – alle belangen van alle inwoners, ondernemers en het maatschappelijk middenveld, maar ook zoveel mogelijk tegemoet te komen aan de zorgen en wensen zoals beschreven in de ingediende zienswijzen. De reactienota en het herindelingsadvies zijn hiervan het resultaat.

2.1 *Deze naam is volgens de inwoners van Langedijk en Heerhugowaard per saldo het meest positief*

Volgens het beleidskader voor gemeentelijke herindelingen is het in de herindelingspraktijk gebruikelijk dat gemeenten in het herindelingsadvies een voorkeur opnemen voor de naam van de nieuw te vormen gemeente.

Op 30 oktober 2019 hebben beide raden na een fusieraad een besluit genomen over het naamgevingsproces voor de naam van de nieuwe gemeente. In een eerste ronde werd inwoners gevraagd een naam in te zenden. Een naamcommissie heeft uit de longlist die dat opleverde een selectie van zes namen gemaakt: Broekerwaard, Dijk en Waard, Geestmerambacht, Heerhugowaard, Langedijk en Langewaard. In een tweede ronde zijn de inwoners van Langedijk en Heerhugowaard met een enquête gevraagd welke naam hun voorkeur heeft voor de nieuwe gemeente. De enquête sloot op 16 januari.

Uit de bewonersenquête is naar voren gekomen dat de inwoners van Langedijk en Heerhugowaard kiezen voor de naam Dijk en Waard (zie de raadsinformatiebrief van 22 januari).

Op p. 34 en 35 in het herindelingsadvies is de tekst over de naam van de nieuwe gemeente aangepast met een nieuwe tekst.

3.1 *Voor zover de zienswijzen aanleiding geven tot aanpassingen en/of aanvullingen in het herindelingsadvies, zijn deze verwerkt*

In totaal zijn 75 zienswijzen ingediend (inclusief addendum in totaal 76). In 8 gevallen is de zienswijze door meerdere mensen onderschreven. Het aantal indieners komt daarmee uit op 83 (inclusief addendum 84).

Hiervan zijn 68 (inclusief addendum 69) zienswijzen ingediend door inwoners en organisaties:

- 12 zienswijzen van inwoners uit Sint Pancras die steun uitspreken voor deze herindeling;
- 39 (inclusief addendum 40) zienswijzen van inwoners uit Sint Pancras die zich uitspreken tegen deze herindeling;
- 7 zienswijzen van inwoners uit Koedijk die zich uitspreken tegen deze herindeling;
- 3 zienswijzen zijn ingediend door inwoners van andere kernen, waarvan 1 steun uitspreekt voor deze herindeling en 2 tegen deze herindeling zijn;
- 7 zienswijzen zijn ingediend door maatschappelijke organisaties, waarvan 2 steun uitspreken voor deze herindeling en 5 tegen deze herindeling zijn.

En 7 zienswijzen ingediend door omliggende gemeenten:

- 6 zienswijzen van omliggende gemeenten die steun uitspreken voor deze herindeling;
- 1 zienswijze van een omliggende gemeente die weliswaar van mening is dat de fusie tussen de gemeenten een goede stap is, maar die voor de dorpen Sint Pancras en Koedijk een andere opvatting heeft.

Algemeen

Op basis van het aantal ingediende zienswijzen en gelet op het totaal van ruim 85.000 inwoners van de nieuwe gemeente, maar ook gezien de consultatierondes en verschillende gesprekken concluderen de colleges dat deze herindeling op een breed draagvlak mag rekenen.

Sint Pancras

Een deel van de zienswijzen is ingediend door inwoners uit Sint Pancras die zich uitspreken tegen de herindeling zoals deze wordt voorgesteld. In de zienswijzen wordt o.a. verwezen naar de geografische ligging tegen Alkmaar en de banden die inwoners met Alkmaar hebben. Ook wordt het gemeentebestuur van Langedijk vaak verweten dat de dienstverlening aan Sint Pancras de afgelopen jaren is achtergebleven, en zijn indieners het niet eens met het proces dat vooraf is gegaan aan het nemen van het principebesluit c.q. het opstellen van het herindelingsontwerp en dat dit niet democratisch is gegaan.

Een ander deel van de zienswijzen is positief over de fusie, met argumenten als dat het overgaan van Sint Pancras naar Alkmaar niet in het belang is van de inwoners en bedrijven in de nieuwe gemeente en de medewerkers van beide gemeenten. Of weliswaar gevoelsmatig meer binding te ervaren met Alkmaar maar rationeel te kiezen voor Heerhugowaard. Ook wordt bijvoorbeeld gerefereerd naar de redenen die in 1972 hebben geleid tot een herindeling van Sint Pancras. Sommige indieners geven tevens aanbevelingen mee. Zo mag bijvoorbeeld het kernbeleid een scherpere doelstelling hebben zoals 'Tevredenheid van bevolking en bedrijven' of wordt de hoop uitgesproken dat een fusie met Heerhugowaard een keuze betekent voor een Sint Pancras met behoud van het woongenot.

Gezien de uitkomsten van het draagvlakonderzoek in Sint Pancras en het resultaat van de petitie van de dorpsraad, hebben de colleges begrip voor de kritische zienswijzen. Uit de zienswijzen en meerdere gesprekken met inwoners (voorafgaand aan dat deze zienswijzen zijn ingediend en daarna) blijkt dat een deel van de inwoners zich niet in de herindeling kan vinden en/of niet tevreden zijn over de huidige dienstverlening van of samenwerking met de gemeente.

Een groot deel van deze zienswijzen leidt tot een aanvulling of aanpassing in het herindelingsadvies. Hoewel de colleges zich realiseren daarmee niet tegemoet te komen aan de wens die wordt geuit om Sint Pancras onderdeel te laten worden van Alkmaar, zijn alle belangen, wensen en zorgen afgewogen en in alle zorgvuldigheid beantwoord in de reactienota. Met de amenderingen die hieruit voorkomen willen wij tegemoet komen aan de zorg en wensen van de inwoners én perspectief bieden voor de toekomst. Wij willen hiermee een brug slaan tussen de verschillende opvattingen, zodat dit bijdraagt aan begrip voor het uiteindelijke besluit van de gemeenteraden en vertrouwen geeft in een betere toekomstige dienstverlening op maat voor alle dorpen en wijken.

Koedijk

De zienswijzen van inwoners uit Koedijk wijzen met name op de geografische ligging van de kern tegen het Alkmaarse deel van Koedijk aan en de gevolgen die dit in de ogen van de indieners heeft voor de gemeentelijke dienstverlening vanuit Langedijk. De gemeente wordt vaak verweten dat de dienstverlening aan Koedijk de afgelopen jaren is achtergebleven. Ook vinden de schrijvers dat het proces dat vooraf is gegaan aan het nemen van het principebesluit c.q. het opstellen van het herindelingsontwerp niet democratisch is verlopen.

Gezien de uitkomsten van het draagvlakonderzoek in Koedijk, de zienswijzen en de gesprekken met inwoners, hebben de colleges er begrip voor dat inwoners zich niet kunnen vinden in de voorgestelde herindeling. De zienswijzen leiden tot aanvullingen en aanpassingen in het herindelingsadvies. Hoewel de colleges zich realiseren daarmee niet tegemoet te komen aan de wens die wordt geuit om Koedijk onderdeel te laten worden van Alkmaar, zijn alle belangen, wensen en zorgen afgewogen en in alle zorgvuldigheid beantwoord in de reactienota. Wij willen hiermee tegemoetkomen aan de zorgen en wensen van de inwoners van Koedijk én eveneens perspectief bieden voor de toekomst, door een op de dorpen en wijken afgestemd beleid (kernenbeleid). Tenslotte vormt Koedijk, dat in 1972 is gefuseerd met de toenmalige gemeente Sint Pancras, met haar uitgestrekte buitengebied een essentieel onderdeel van het groene karakter van de nieuwe gemeente.

Omliggende gemeenten

De omliggende gemeenten Heiloo, Castricum, Bergen, Schagen en Koggenland hebben een positieve zienswijze gegeven. De gemeente Alkmaar geeft in de zienswijze aan de fusie als een goede stap te zien, maar is van mening dat het draagvlak voor de fusie in Sint Pancras en Koedijk ontbreekt. De gemeenteraad van Alkmaar heeft op 25 april 2019 een motie aangenomen met als strekking dat inwoners die bij Alkmaar willen horen op een warm welkom kunnen rekenen. Om hier uitvoering aan te geven worden drie varianten geschetst, op volgorde van voorkeur: een grenscorrectie, een 'lichte samenvoeging' en een volledig nieuwe herindelingsprocedure.

In de reactie wordt aangegeven waarom de colleges de varianten die Alkmaar voorstelt niet deelt. De grenscorrectie die wordt voorgesteld in hun voorkeursvariant, is dan wel kleiner dan de tienprocentsregel (artikel 1, lid 1, Wet arhi) na de herindeling, maar daarbij moet rekening gehouden worden dat voor de herindeling voor Sint Pancras en Koedijk geldt dat het aantal inwoners boven deze 10 procent (ruim 21 procent) ligt. Ook komt dit niet overeen met het besluit van beide gemeentebesturen op 8 oktober 2019. De suggestie om deze grenscorrectie na deze herindeling per 1-1-2022 aan het provinciebestuur voor te leggen, past niet bij de waarborgen uit de Wet arhi voor een zorgvuldige besluitvorming en voorbereidingsprocedure.

De beide andere varianten betekenen een aanzienlijke vertraging en mogelijk afstel van de beoogde herindeling, waardoor de nieuwe krachtige gemeente die een betere publieke waarde voor haar inwoners kan realiseren (voor jaren) uitblijft. Op basis van de zienswijze van Alkmaar en anderen zienswijzen stellen de colleges voor om (binnen het kernenbeleid) een Thorbecke experiment te starten waarbij gemeenten samenwerken om via het uitgangspunt 'grenzeloos besturen' inwoners beter te bedienen die beperkingen ervaren door gemeentegrenzen. In het herindelingsadvies worden ook de andere uitgangspunten van het kernenbeleid genoemd.

Voordat Alkmaar een zienswijze heeft ingediend waren (een delegatie van) de colleges van Heerhugowaard, Alkmaar en Langedijk (HAL) ook al met elkaar in gesprek. Op 11 september 2019 heeft een gesprek plaatsgevonden met de drie colleges en de Commissaris van de Koning, de heer Van Dijk, en gedeputeerde Van der Hoek. Vervolgens heeft een overleg in HAL-verband plaatsvonden op 17 oktober 2019. De colleges van Langedijk en Heerhugowaard hebben in deze gesprekken het college van Alkmaar in positie willen brengen om een afgewogen standpunt in kunnen te nemen over het fusieproces Langedijk-Heerhugowaard.

Naar aanleiding van het bestuurlijk overleg in HAL-verband op 17 oktober 2019, hebben de colleges van Langedijk en Heerhugowaard op 4 november 2019 een brief (handreiking) naar het college van Alkmaar gestuurd waarin wordt voorgesteld om gezamenlijk een Thorbecke experiment uit te werken – in het belang van verdere (regionale) samenwerking.

Ook na de ingediende zienswijze van Alkmaar zijn de colleges met elkaar in gesprek gebleven. Dit heeft ertoe geleid dat op 5 februari 2020 tijdens een bestuurlijk regionaal overleg van de Regio Alkmaar het idee voor een Thorbecke experiment is omarmd door alle zeven regiogemeenten. Het idee wordt verder door de regio uitgewerkt. Voor bijvoorbeeld Sint Pancras en Koedijk willen de colleges van Langedijk en Heerhugowaard samen met Alkmaar dat de – nu nog drie, later twee – gemeenten samen zorgen voor maximale publieke waarde voor de inwoners. Daarmee komt centraal te staan wat voor de inwoners belangrijk is om te realiseren, in plaats van welke gemeentelijke organisatie dat doet (zie ook argument 3.4). Deze best practices zouden vervolgens met andere regio gemeenten gedeeld kunnen worden.

De zienswijzen leiden tot de volgende aanpassingen in het herindelingsadvies

In het herindelingsadvies wordt een aanvulling gegeven bij het beoogde kernenbeleid (zie verder argument 3.4). Een deel van de zienswijzen leidt tot een aanpassing in het herindelingsadvies bij de argumenten voor een ongedeelde fusie (zie verder argument 3.5).

3.2 Het herindelingsadvies vormt de basis voor het wetsvoorstel voor de herindeling van de gemeenten Langedijk en Heerhugowaard

Door de bestuurlijke fusie van de gemeenten Langedijk en Heerhugowaard ontstaat een grote gemeente met ruim 85.000 inwoners en een oppervlakte van ongeveer 67 km². De visie van de nieuwe gemeente luidt:

Een sterke en innovatieve gemeente, waar iedereen telt en wordt gezien, met ruimte voor mens en natuur. De nieuwe gemeente biedt mogelijkheden om te wonen, werken en recreëren in een overzichtelijke schaal, gecombineerd met de voordelen van een grotere gemeente. We hebben een geschiedenis van pioniersdrift en ondernemingszin en tegelijkertijd geborgenheid en gehechtheid. Het water en groen leveren een belangrijke bijdrage aan onze ruimtelijke kwaliteit. We hebben alle belangrijke voorzieningen binnen handbereik, maar staan ook in verbinding met onze omgeving in Noord-Holland. Juist de mix van het dorps karakter en de nieuw-stedelijke allure maakt de nieuwe gemeente zo aantrekkelijk en dynamisch. Het sterke verenigingsleven en de grote gemeenschapszin bepalen de identiteit van onze kernen en daarmee van de gemeente als geheel. We bieden ruimte waar mogelijk en zorg waar nodig. Samen met onze inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties werken we aan een toekomstbestendige gemeente die op een duurzame manier maatschappelijke opgaven aanpakt. Door actief te besturen en innovatie te stimuleren blijft de gemeente haar ambities behalen en is zij een sterke regionale partner.

De drie hoofddoelstellingen voor de bestuurlijke fusie zijn:

1. Het verhogen van de kwaliteit.

De nieuwe gemeente kent meer functies, biedt meer perspectief aan werknemers, genereert meer strategisch vermogen en kan dienen als een opmaat naar meer opgavegericht werken. Door bestuurlijk te fuseren kan de nieuwe gemeente de kwaliteit goed monitoren en zorgen voor evenredige aandacht voor de verschillende dorpskernen.

2. Het verlagen van de kwetsbaarheid.

Gemeente Langedijk heeft door relatief beperkte omvang moeite met uitvoeren van alle gemeentelijke taken op het gewenste niveau. Voor de lange termijn werd volledige (ook ambtelijke) zelfstandigheid niet meer als oplossing gezien. Ook de gemeente Heerhugowaard heeft weinig ruimte in haar ambtelijk apparaat. Investerings om de kwetsbaarheid van beide gemeenten te verlagen zijn nodig gebleken en kunnen centraal worden gezet in het beleid van de nieuwe gemeente.

3. Het versterken van de positie in de regio.

De beide gemeenten opereren in het regionale krachtenveld in meerdere Gemeenschappelijke Regelingen en andere regionale verbanden. Door de bestuurlijke fusie kunnen regionale ontwikkelingen op strategisch niveau naar de nieuwe gemeente worden vertaald en kunnen andersom gemeentelijke belangen naar voren worden gebracht op het regionale niveau. Bovendien is de verwachting dat met een gezamenlijke inzet, de getalsmatige kracht (inwonersaantal, financiën) de invloed doet toenemen. De nieuwe gemeente zal in grootte een gelijkwaardige partner zijn voor belangrijke omliggende gemeenten, zoals Alkmaar en Schagen.

3.3 Het herindelingsadvies voldoet aan de criteria van het beleidskader van het ministerie van Binnenlandse Zaken (hierna: BZK)

Het herindelingsadvies is in dit opzicht onveranderd gebleven met het aanvankelijke herindelingsontwerp (zie hoofdstuk 5).

3.4 Omdat verschillende zienswijzen hiertoe aanleiding geven, het beoogde kernenbeleid aan te vullen in het herindelingsadvies

De nieuwe gemeente wil een kernenbeleid ontwikkelen met het doel: de unieke identiteit van dorpen, wijken en buurten te behouden en te versterken. Hier is nu al een begin mee gemaakt en wordt verder in samenspraak met de inwoners ontwikkeld. Als onderdeel van de ontwikkeling van het kernenbeleid willen de colleges van Langedijk en Heerhugowaard (en later de nieuwe gemeente) in samenwerking met gemeente Alkmaar vormgeven aan 'grenzeloos besturen'. Dit uitgangspunt is met name interessant voor de dorpen Sint Pancras en (vooral) Koedijk. Dit kan bijvoorbeeld via een Thorbecke experiment, waar de zeven gemeenten van de regio Alkmaar graag nader op willen verkennen (zie aanvulling op p. 27 en p. 28 in het herindelingsadvies).

Het uitgangspunt bij deze verkenning van een Thorbecke experiment is dat centraal staat dat wat voor de inwoners belangrijk is om te realiseren, in plaats van welke gemeentelijke organisatie dat doet. Grenzen hoeven daarbij dus niet uit te maken. Dit kan bijvoorbeeld vorm krijgen (via o.a. het kernenbeleid) in een lokaal overleg met inwoners en bestuur. In dit overleg kan worden geïdentificeerd wat moet worden opgepakt, waarbij per onderwerp kan verschillen vanuit welke gemeente dat wordt geregeld. Dit experiment kan via een leertraject bij VNG en/of binnen het programma 'Ruimte in Regels' verder vorm krijgen, waarmee dan ook eventuele beperkende formele regels geen belemmering meer vormen.

3.5 Omdat verschillende zienswijzen hiertoe aanleiding geven, de argumenten voor een ongedeelde fusie aan te scherpen

Een aantal zienswijzen geven aan dat voor Koedijk een andere situatie geldt dan voor Sint Pancras. Indien Sint Pancras naar Alkmaar zou overgaan, is een nieuwe herindelingsprocedure nodig, omdat Sint Pancras een inwoneraantal heeft van meer dan tien procent van de huidige gemeente Langedijk. Voor Koedijk geldt dit niet, waardoor het overgaan van het Langedijker deel van Koedijk naar Sint Pancras via een grenscorrectie mogelijk is.

Daardoor gelden de financiële en organisatorische gevolgen van een afsplitsing zoals genoemd in het aanvankelijke herindelingsontwerp vooral voor Sint Pancras en in mindere mate voor Koedijk. Dit heeft aanleiding gegeven om het herindelingsontwerp te wijzigen. Voor beide kernen blijft overigens gelden dat zij onderdeel worden van een nieuwe robuuste gemeente, waar de bestuurskracht op orde is en die zich hard maakt voor sterke kernen waarin het eigen karakter wordt gewaarborgd en versterkt (zie paragraaf 5.2).

Kanttekeningen

3.1 Op basis van de zienswijzen, zijn ook andere conclusies mogelijk in de verwerking van aanvullingen en wijzigingen in het herindelingsadvies

De wens van een deel van de inwoners van Sint Pancras en Koedijk om met Alkmaar te fuseren, is nadrukkelijk betrokken bij de afweging van alle belangen en argumenten, waarbij wanneer dit opportuun is, recht wordt gedaan aan de verschillende situaties: voor Sint Pancras is die anders dan voor Koedijk. Een deel van de zienswijzen heeft in dat opzicht geleid tot een aanvulling over het kernenbeleid (zie argument 3.1 en 3.4). Dit op dorpen- en wijken afgestemd beleid geldt voor de gehele nieuwe gemeente, maar ingegeven door de actualiteit wordt hier nu al een start mee gemaakt in Sint Pancras, Koedijk en Centrumwaard. Een deel van de zienswijzen leidt tevens tot het aanscherpen van de argumenten voor een ongedeelde fusie (zie argument 3.5).

De inwoner van de nieuwe gemeente staat centraal. Daarbij is het bovenal van belang om aandacht te hebben voor hoe inwoners zich thuis voelen in hun directe leefomgeving, hoe zij de dienstverlening door de gemeente ervaren en een goede samenwerking tot stand kan komen met de nieuwe gemeente, dan waar de gemeentegrenzen liggen. Een lerende organisatie trekt daarbij natuurlijk haar lessen uit goede en minder goede ervaringen uit het verleden. Bij het inmiddels ingezette kernenbeleid en de dienstverlening hechten beide colleges dan ook veel waarde aan het opbouwen van het vertrouwen en het op een effectieve en vruchtbare manier samenwerken aan sterke kernen, wijken en buurten met een eigen karakter.

De colleges zijn er dan ook van overtuigd dat de redenen voor een ongedeelde samenvoeging in combinatie met de aanvullingen en wijzigingen die zijn voorgesteld, tegemoet komen aan de zorgen en wensen én perspectief bieden voor de inwoners van Sint Pancras voor een nieuwe gemeente waarin:

- Sterke kernen met een eigen karakter gewaarborgd blijven en worden versterkt, waarbij de dienstverlening en het kernenbeleid (incl. het uitgangspunt grenzeloos besturen, naast de andere uitgangspunten van het kernenbeleid die in het herindelingsadvies worden genoemd) een belangrijke rol speelt;
- Er sprake is van een robuuste nieuwe gemeente;
- De bestuurskracht op orde is.

Hiermee blijven de ongunstige gevolgen die een afsplitsing van Sint Pancras zou hebben achterwege, zoals gevolgen voor een blijvende verdeeldheid in de betreffende kernen, vertraging (of afstel) van het hele proces van herindeling, de betaalbaarheid en daarmee robuustheid van de nieuwe gemeente, het voorkomen van een ingrijpende reorganisatie, en aanmerkelijk minder beschikbare middelen voor de overgang. Bovendien zijn er geen maatschappelijke problemen die alleen kunnen worden opgelost als Sint Pancras bij Alkmaar wordt gevoegd. Overigens kunnen inwoners net zoals zij nu doen gebruik blijven maken van de voorzieningen in Alkmaar.

Voor Koedijk ligt dit enigszins anders. De omvang van deze kern kent immers een andere schaal. Maar ook daarvoor geldt dat de redenen voor een ongedeelde samenvoeging (inclusief de voorgestelde wijzigingen en aanvullingen!) tegemoet komen aan de zorgen en wensen van de inwoners van Koedijk én eveneens perspectief geven voor de inwoners van de nieuwe gemeente door een op de dorpen en wijken afgestemd beleid (kernenbeleid).

Wat duidelijk is dat zowel een deel van de inwoners van Sint Pancras als Koedijk een grote mate van betrokkenheid bij hun woonkern tonen. De zorgen van deze inwoners van Sint Pancras en Koedijk worden niet automatisch weggenomen als deze dorpen overgaan naar Alkmaar. De betrokkenheid van de inwoners willen de colleges graag honoreren met het verder te ontwikkelen kernenbeleid, dat in deze dorpen al is gestart. Dit is een dynamisch proces waarbij regelmatig tussenevaluaties plaatsvinden, wat een belangrijk onderdeel vormt van de nieuwe gemeente. Hier wordt de komende twee jaar al aan gewerkt, met oog voor behoud en versterking van de eigen identiteit van de dorpen en wijken, voor nu én in de toekomst.

Financiële gevolgen

In paragraaf 2.4 in het herindelingsadvies is de financiële situatie van de huidige gemeenten weergegeven.

Sinds op 8 oktober 2019 het herindelingsproces formeel van start is zijn de gemeenten onder bijzonder financieel toezicht van de provincie komen te staan (artikel 21 Wet arhi). Dit betekent dat naast de begroting en de begrotingswijzigingen ook nog andere besluiten met financiële gevolgen door gedeputeerde staten worden goedgekeurd. Deze vorm van financieel toezicht o.b.v. de wet arhi blijft van kracht tot de datum van herindeling. Op basis van de Gemeentewet besluit de provincie na de herindelingsdatum onder welke vorm van financieel toezicht de nieuwe gemeente valt.

De uitkering aan beide gemeenten in het kader van de wet arhi wordt als volgt ingeschat:

Jaar	Bedrag
2021	€ 1.551.393
2022	€ 2.482.229
2023	€ 1.241.114
2024	€ 1.241.114
2025	€ 1.241.114
Totaal	€ 7.756.964

Het doel van de arhi-gelden is onder meer om de kosten die met de herindeling gepaard gaan te kunnen dragen.

Gedurende 5 jaar stelt het Rijk een incidentele bijdrage beschikbaar. In de rapportage bedrijfsplan hebben we de kosten voor de herindeling ingeschat. De kosten die hierin opgenomen zijn (p. 54) overschrijden het totaal van de Rijksbijdrage niet.

Preventief toezicht

- Ja
 Nee

Communicatie

Het besluit van de gemeenteraden over het herindelingsadvies wordt bekendgemaakt met een persbericht en via de gebruikelijke kanalen van de beide gemeenten. De indieners van een zienswijze ontvangen een reactie.

Gedurende de gehele looptijd van het wetstraject dat na besluitvorming door de raden ingaat, worden ontwikkelingen in het wetstraject gecommuniceerd naar de beide gemeenteraden en naar inwoners.

Uitvoering/Vervolg

Als de raden het herindelingsadvies en de reactienota hebben vastgesteld, versturen de colleges van B&W van Langedijk en Heerhugowaard deze conform de Wet arhi, artikel 5, eerste lid, naar gedeputeerde staten van de provincie Noord-Holland (uiterlijk 1 april 2020). Daarna worden de zienswijze van de provincie, het herindelingsadvies incl. de reactienota behandeld in de statencommissie Economie, Financiën en Bestuur op 15 juni 2020. Gedeputeerde staten stellen vervolgens de zienswijze op het herindelingsadvies van de raden vast. Uiterlijk 1 juli 2020 sturen gedeputeerde staten het herindelingsadvies aan de minister van BZK tezamen met de zienswijze van gedeputeerde staten (Wet arhi, artikel 5, lid 3).

De minister van BZK toetst het herindelingsadvies aan de criteria van het Beleidskader gemeentelijke herindelingen. Als de minister het herindelingsadvies overneemt, wordt uiterlijk vier maanden na ontvangst een wetsvoorstel aan de ministerraad voorgelegd (Wet arhi, artikel 6). Daarna start het formele wetgevingstraject dat ongeveer anderhalf jaar duurt: het wetsvoorstel

wordt na de ministerraad verder behandeld door de Raad van State, Tweede Kamer en Eerste Kamer.

In november 2021 vinden verkiezingen plaats voor de gemeenteraad van de nieuwe gemeente. Dit betekent dat de zittingsduur van de huidige raden 3,5 jaar is en de zittingsduur van de raad van de nieuwe gemeente 4,5 jaar is. De nieuwe gemeente gaat per 1 januari 2022 van start. Nadat het voorliggend herindelingsadvies door beide raden is vastgesteld, geven de colleges opdracht aan de stuurgroep herindeling om de verdere voorbereidingen voor de bestuurlijke fusie te treffen. Onderdeel daarvan is de verdere uitwerking van de visie op de nieuwe gemeente.

In de aanloop naar de herindelingsdatum wordt een strategische visie opgesteld met als doel om houvast te hebben op de gewenste toekomst van de nieuwe gemeente, bijvoorbeeld voor de komende 8,5 jaar (twee raadsperiodes). Zo'n strategische visie is mogelijk in verschillende soorten en maten. Meestal betekent het opstellen ervan een interactief proces met ambtelijke professionals, bestuurders, inwoners, bedrijven, maatschappelijke organisaties en andere geïnteresseerden, zodat er breed draagvlak bestaat. Ook kan het handig zijn een aantal hoofdthema's (waaronder kernenbeleid, zoals verwoord onder kanttekening 3.1). De visie op de nieuwe gemeente en de ambities en opgaven in het herindelingsadvies kunnen daarbij ter inspiratie dienen (paragraaf 4.2 en 4.3 in het herindelingsadvies). Voor de herindelingsdatum wordt de strategische visie in de fusieraad behandeld en in de eerste vergadering van de nieuwe raad kan deze worden bekrachtigd. Vervolgens kan de raad de strategische visie om de zoveel tijd evalueren en waar nodig/gewenst aanpassen aan nieuwe ontwikkelingen.

Een strategische visie past ook bij het advies van de rekenkamer van Heerhugowaard. Zij geven o.a. aan om de nieuwe gemeente succesvol(ler) te laten zijn door het als her in te delen gemeenten vooraf eens te worden over belangrijke zaken en echt in het belang van de nieuwe gemeente te denken.

De rekenkamer van Langedijk adviseert om met 'evalueerbare doelen' te werken, bijvoorbeeld voor het onderwerp bestuurskracht. Het idee is daarbij om inzichtelijk te maken in hoeverre de nieuwe situatie (de nieuwe gemeente) een verbetering is ten opzichte van de oude situatie (de voormalige gemeenten). Voor de oude situatie kunnen de benchmark-onderzoeken die door Berenschot zijn uitgevoerd als 0-meting dienen (zie hoofdstuk 3 in het haalbaarheidsonderzoek van 2018). 2 jaar na de herindelingsdatum kan opnieuw een meting worden gedaan, waarna de colleges uiterlijk 2024 een rapportage aan de raad kan worden aangeboden .

De evaluatie van de strategische visie van 2022 en de benchmark van 2024 kunnen de nieuwe raad helpen om te beoordelen in hoeverre de beoogde doelen met de herindeling zijn behaald. Waar nodig kan de raad nieuwe afwegingen en keuzes maken voor een toekomst naar wens van de gemeente Dijk en Waard, inwoners, ondernemers, maatschappelijke organisaties en een ieder die daar een belang bij heeft.

Monitoring/Evaluatie

Zie Uitvoering/Vervolg.

Bijlagenr.	Titel/Onderwerp
Bij20-087	Herindelingsadvies van gemeenten Langedijk en Heerhugowaard
Bij20-056	Amenderingen herindelingsontwerp
Bij20-090	Addendum herindelingsadvies

Burgemeester en wethouders van Heerhugowaard,

de secretaris,

A large, stylized handwritten signature in black ink, positioned over the official seal of the municipality of Heerhugowaard. The seal is circular and contains a central emblem with a tree and a figure, surrounded by the text 'GEMEENTE' at the top and 'HEERHUGOWAARD' at the bottom.

de burgemeester,

A large, stylized handwritten signature in black ink, positioned over the official seal of the municipality of Heerhugowaard. The seal is circular and contains a central emblem with a tree and a figure, surrounded by the text 'GEMEENTE' at the top and 'HEERHUGOWAARD' at the bottom.

Advies commissie d.d. 31 januari 2020
RB2020013 Herindelingsadvies en reactienota :

Nr.: RB2020013

de Raad van de gemeente Heerhugowaard;

Voor	
Tegen	

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders d.d. 11 februari 2020;

gelet op het advies van de commissie Anders / geen: n.v.t.;

gelet op:
wet Arhi;

b e s l u i t

1. De reactienota met de beantwoording van de zienswijzen op de herindeling van Langedijk en Heerhugowaard vast te stellen;
2. Als naam van de nieuwe gemeente in het herindelingsadvies op te nemen: Dijk en Waard;
3. Het herindelingsadvies Dijk en Waard inclusief Addendum, met als doel per 1 januari 2022 te komen tot een herindeling van de gemeenten Langedijk en Heerhugowaard, vast te stellen;
4. De colleges van B&W van de gemeenten Langedijk en Heerhugowaard te verzoeken het herindelingsadvies te versturen aan gedeputeerde staten van de provincie Noord-Holland.

Heerhugowaard, 11 maart 2020

De Raad voornoemd,

de griffier,
G.J. de Graaf

de voorzitter,
A.B. Blase